Swyddfa Annibynnol Ymddygiad yr Heddlu
Independent Office for Police Conduct

Strategaeth Gorfforaethol 2026/28

Trawsnewid IOPC

Cynnwys

Rhagair 4

Amdanom ni 6

Strategaeth Gorfforaethol IOPC 2026/28 8

Ein gwerthoedd 10

Ein nodau strategol 12

Gwasanaeth gwych i ddefnyddwyr, partneriaid, rhanddeiliaid a chymunedau 12

Systemau a phrosesau sy'n gweithio i ni a'n defnyddwyr gwasanaeth 16

Pobl sy'n ymgysylltu, sy'n abl, ac sydd wedi'u grymuso 20

Mae ein gwaith yn ychwanegu gwerth ac yn cael effaith gadarnhaol 22

Rhagair y Cyfarwyddwr Cyffredinol (DG)

O'r adeg i mi ymuno â'r IOPC, roeddem wedi sefydlu gweledigaeth newydd gan ddechrau'r rhaglen drawsnewid fwyaf radical ers dechrau'r sefydliad yn 2018. Mae'r cynllun corfforaethol hwn yn adlewyrchu fy ymrwymiad llawn i gyflawni trawsnewidiad, fel ein bod ni'n "IOPC perfformiad uchel sy'n cael ei ymddiried ynddo gan y cyhoedd a'r heddlu".

Rydym am finiogi ein sylw, fel ein bod yn cyfeirio ein adnoddau i wneud dim ond yr hyn y gallwn ei wneud ac i'w wneud yn wych. Rwyf am i bawb sy'n dod i gyswllt â'n gwasanaeth – boed nhw'n achwynwyr, swyddogion heddlu neu aelodau teuluoedd sydd wedi cael profedigaeth – gael hyder yn y system a'n gwaith. Bydd y defnyddwyr gwasanaeth hyn yn ganolbwynt i'r hyn a wnawn, a byddwn yn ymgysylltu'n gadarnhaol ac adeiladol â'r heddlu a'r cymunedau rydym yn eu gwasanaethu. Hefyd, rwyf am i'r IOPC fanteisio ar ei effaith o fewn y system ehangach fel y gallwn rannu dysgu a sbarduno newidiadau o fewn plismona.

Rydym eisoes wedi cymryd camau mawr i sefydlu'r sylfeini ar gyfer ein trawsnewidiad. Rydym wedi sefydlu strwythur sefydliadol newydd, newid i fodel cyflawni cenedlaethol newydd, a newid sut y byddwn yn rheoli ein ymchwiliadau annibynnol a'n proses adolygu yn fwy effeithiol.

Trwy ein rhaglen drawsnewid byddwn yn parhau i leihau'r amser a gymerir ar gyfer ein ymchwiliadau ac adolygiadau, ond rydym yn cydnabod ein bod ni ond yn rhan o system gwynion heddlu gymhleth ehangach. I adeiladu hyder a hyder defnyddwyr gwasanaeth yn atebolrwydd yr heddlu, mae angen i ni weithio gyda'n gilydd i wella'r profiad.

Dyna pam rydym yn gweithio'n agos gyda sefydliadau o fewn y system atebolrwydd heddlu ehangach i sicrhau y gallwn ni gydweithio i leihau oedi, adeiladu hyder yn y system atebolrwydd ei hun a phlismona ehangach, er mwyn iddynt ddarparu gwasanaeth gwell i bawb. Rydym yn croesawu'r cyfle i weithio gyda arweinwyr y system er mwyn cyflawni'r diwygiadau a argymhellir ym mhapur gwyn y llywodraeth: 'O'r lleol i'r cenedlaethol: model newydd ar gyfer plismona', yn enwedig y rhai sy'n anelu at wella amseroldeb ymchwiliadau.

Rwy'n teimlo'n anhygoel o freintiedig i arwain sefydliad sy'n croesawu newid ac hoffwn ddiolch i bob un o'm cydweithwyr am eu llwyddiannau hyd yn hyn. Rwy'n edrych ymlaen at weithio gyda phawb – yr heddlu, ein partneriaid ar draws y system, a chymunedau – wrth i ni drawsnewid IOPC i wireddu ein dyheadau.

Rachel Watson
Cyfarwyddwr Cyffredinol

Amdanom ni

Pwy ydym ni

Mae Swyddfa Annibynnol Ymddygiad yr Heddlu (IOPC) yn goruchwylio'r system cwynion am yr heddlu yn Lloegr a Chymru ac mae ganddi ddyletswydd statudol i sicrhau a chynnal hyder y cyhoedd ynddi. Rydym yn ymchwilio i'r materion mwyaf difrifol, gan gynnwys marwolaethau ar ôl cysylltiad â'r heddlu p'un a wnaethpwyd cwyn neu beidio. Rydym hefyd yn gosod y safonau y dylai'r heddlu eu dilyn wrth ddelio â chwynion. Rydym yn defnyddio dysgu o'n gwaith i ddylanwadu ar newidiadau mewn plismona. Rydym yn annibynnol ac yn gwneud ein penderfyniadau'n hollol annibynnol o'r heddlu a'r llywodraeth. O dan y ddeddfwriaeth rydym yn gweithredu o fewn, ni all ein Cyfarwyddwr Cyffredinol erioed fod wedi gweithio i'r heddlu mewn unrhyw allu, sy'n sefydlu ein hannibyniaeth.

Beth rydym yn ei wneud

Mae'r rhan fwyaf o'r cwynion gan y cyhoedd yn cael eu trin gan heddluoedd. Fodd bynnag, mae IOPC yn gosod a monitro'r safonau y dylent eu dilyn wrth ddelio â chwynion. Rydym hefyd yn ystyried rhai mathau o adroddiadau gan bobl sydd wedi eu siomi gyda'r ffordd y deliwyd â'u cwyn gan yr heddlu.

Mae'n rhaid i'r lluoedd gyfeirio rhai digwyddiadau difrifol at IOPC, p'un ag yw rhywun wedi gwneud cwyn ai peidio. Mae'r rhain yn cynnwys lle mae rhywun wedi marw neu wedi cael ei niweidio'n ddifrifol ar ôl cysylltiad â'r heddlu, yn ogystal â chwynion am lwgr difrifol, ymosodiad difrifol a rhai ymddygiadau a achosir gan wahaniaethu. Gallwn benderfynu ymchwilio i'r achosion hyn yn annibynnol neu eu dychwelyd i'r heddluoedd ar gyfer ymchwiliad lleol.

Rydym yn asesu ac yn ymateb i uwch-gwynion gyda'r Arolygiaeth Cwnstabliaeth a Gwasanaethau Tân ac Achub EF (HMICFRS) a'r Coleg Plismona (CoP). Mae uwch-gwynion yn gwynion a wneir gan gyrff penodol, er enghraifft elusennau, am faterion eang neu systematig a allai effeithio ar hyder y cyhoedd mewn plismona.

Mae gennym bwerau mewn perthynas â nifer fach o heddluoedd arbenigol a sefydliadau sydd â phwerau tebyg i'r heddlu. Mae'r rhain yn cynnwys:

- yr Asiantaeth Troseddu Cenedlaethol (NCA)
- Cyllid a Thollau Ei Fawrhydi (HMRC)
- rhai heddluoedd arbenigol (gan gynnwys Heddlu Trafnidiaeth Prydeinig, y Cwnstabliaeth Niwclear Sifil a Heddlu'r Weinyddiaeth Amddiffyn)
- rhai gweithgareddau staff mewnfudo a gorfodi'r Swyddfa Gartref
- Awdurdod Gwaith Teg (FWA)
- Awdurdod Safonau Bwyd (FSA)
- Y Comisiwn Annibynnol dros Gysoni ac Adfer Gwybodaeth (ICRIR)

Rydym hefyd yn ymchwilio i gwynion troseddol yn erbyn comisiynwyr heddlu a throseddu (PCCs) a'u dirprwywyr.

Rydym yn disgwyl cael awdurdod dros rai swyddogion yn Awdurdod Twyll y Sector Gyhoeddus a'r Adran Gwaith a Phensiynau yn 2027.

Mae ein awdurdod yn cynnwys goruchwyliaeth dros yr holl system gwynion, waeth pa sefydliad sy'n delio â'r mater. Rydym yn defnyddio dysgu o'n gwaith i ddylanwadu ar newidiadau a gwelliannau i arferion, arweinyddiaeth a diwylliant plismona.

Nid yw IOPC yn gallu gyrru gwelliannau ar draws y system ar ei ben ei hun ac mae angen i ni weithio gydag eraill. Mae hyn yn cynnwys gweithio gyda'r Llywodraeth ar ddeddfau a chanllawiau sy'n rheoleiddio ein gwaith, a phartneriaid plismona fel PCCs, y CoP a HMICFRS, yn ogystal â'n defnyddwyr gwasanaeth, ynghyd â chymunedau a chymdeithas sifil. Gyda'n partneriaid, o fewn a thu allan i'r byd plismona, rydym yn sicrhau bod cwynion cyhoeddus a phrofion o gamymddwyn a digwyddiadau difrifol yn rhan o gylch dysgu sy'n gwella plismona yn Lloegr a Chymru.

Strategaeth Gorfforaethol IOPC 2026/28

Un IOPC
Sefydliad sy'n perfformio'n uchel

Gweledigaeth
System gwynion ddibynadwy sy'n gwella hyder mewn plismona

Cenhadaeth
IOPC sy'n perfformio'n uchel ac sy'n cael ei ymddiried gan y cyhoedd a'r heddlu

Amcanion

Gwasanaeth gwych i ddefnyddwyr, partneriaid, rhanddeiliaid a chymunedau

Mae ein gwaith yn ychwanegu gwerth ac yn cael effaith gadarnhaol

Systemau a phrosesau sy'n gweithio i ddefnyddwyr ein gwasanaeth a ni

Pobl sydd wedi'u hymgysylltu, eu galluogi a'u grymuso

Ein gwerthoedd

Rydym yn ceisio'r gwirionedd

Rydym yn archwilio'r ffeithiau i gael dealltwriaeth ddyfnach

Rydym yn gynhwysol

Rydym yn trin pawb yn gyfartal ac yn gwerthfawrogi eu persbectif

Rydym wedi ein grymuso

Rydym yn ymddiried yn ein pobl ac yn darparu amgylchedd cefnogol

Rydym yn ddygn

Rydym yn goresgyn heriau i gyrraedd ein nodau

Rydym yn gwneud gwahaniaeth

Rydym yn frwdfrydig am wella plismona a hyder y cyhoedd

Ein nodau strategol

Gwasanaeth gwych i ddefnyddwyr, partneriaid, rhanddeiliaid a chymunedau

Pam rydym yn newid

Ers sefydlu IOPC, mae ein cyllid wedi aros yn sefydlog ar tua £70 miliwn, ar adeg chwyddiant cynyddol a ansicrwydd economaidd ehangach. Yn y cyfamser, mae'r galw am ein gwasanaethau wedi cynyddu 80 y cant, gan bwysleisio pa mor hanfodol nag erioed o'r blaen yw rôl IOPC.

Yn ogystal â'r pwysau cyllidebol a'r galw, mae gan IOPC ddisgresiwn cyfyngedig iawn ar ei dyletswyddau gweithredol yn enwedig o ran atgyfeiriadau, adolygiadau o ddelio â chwynion, adolygiadau o ymchwiliadau DSI lleol ac uwch-gwynion – rhaid delio â phob un a dderbynnir yn unol â gofynion deddfwriaethol.

Dros y ddeuddeg mis diwethaf, gwelsom:

- Bron 25% mwy o geisiadau i adolygu cwynion a ddeliwyd gyda gan adrannau Safonau Proffesiynol heddluoedd yn 2025/26 (3050) na'r hyn a welsom yn 2024/25 (2445). Mae hyn bron wedi treblu ers i ddiwygiadau i'r broses adolygu gael eu cyflwyno yn 2020/21 pan dderbyniasom 1000 adolygiad. Fel heddluoedd, rydym yn gweld yr effaith galw a gynhelir gan AI, ac nid yw'n debygol o leihau unrhyw bryd yn fuan.
- Cynnydd o 36% mewn cwynion/ymholiadau i'n canolfan gyswllt yn 2025/26 (11,647) yn erbyn 24/25 (8,533)
- Mae atgyfeiriadau wedi cynyddu o 2.6% (7088) yn 2025/26 o 6,907 yn 2024/25 a chynnydd o 13.6% ers 2022/23 pan dderbyniasom 6239 atgyfeiriad.

Ar yr un pryd ag y gwelsom gynnydd yn y galw, bu hefyd dirywiad mewn hyder yn yr heddlu. (Dywedodd pumdeg dau y canto oedolion mewn arolwg YouGov nad oedd ganddynt hyder yn yr heddlu i ddelio â throseddau yn lleol ym mis Chwefror 2026, o'i gymharu â 38% ym mis Hydref 2019). Mae achosion uchel eu proffil, lle torrodd swyddogion heddlu y gyfraith neu safonau proffesiynol, wedi niweidio hyder y cyhoedd a chynyddu disgwyliadau'r cyhoedd am archwiliad ac atebolrwydd trwy oruchwyliaeth annibynnol.

Un o bryderon mwyaf ein rhanddeiliaid yw amseroldeb ein gwaith ac mae ein rhanddeiliaid yn gyson yn eu dymuniad i'n gweld yn cwblhau ein gwaith yn gyflymach. Cafodd gwella amseroldeb ei grybwyll gan 56% o randdeiliaid fel prif flaenoriaeth ar gyfer arweinyddiaeth IOPC yn y 12 mis nesaf. Rydym yn deall pam mae hynny'n bwysig: nid yw system araf yn dda i'r cwynwyr, swyddogion heddlu, teuluoedd, nac i'r heddlu fel y cyfryw.

Gyda'n prosesau a'n adnoddau presennol, gallwn ond gyflawni tua 300 o ymchwiliadau annibynnol y flwyddyn, sydd yn awr yn is na'r hyn y byswn ni, y cyhoedd a'r heddlu yn dymuno. Rydym am gadw ffocws ar y achosion y mae angen i ni ymchwilio iddynt yn ôl y gyfraith, tra'n ehangu'r nifer o ymchwiliadau mae rhanddeiliaid a chymunedau yn teimlo eu bod yn ychwanegu gwerth trwy argymell gwelliannau i arferion yr heddlu. Rydym yn meddwl yn ofalus am sut i ddefnyddio ein gallu cyfyngedig i ffocysu ar ble bydd ymchwiliadau annibynnol yn ychwanegu'r

mwyaf o werth. Fodd bynnag, rydym yn gwneud penderfyniadau anodd bob dydd, gan anfon achosion difrifol a sensitif yn ôl i heddluoedd i ymchwilio iddynt eu hunain, gan ychwanegu at y pwysau sy'n wynebu'r lluoedd hynny eisoes. Rydym yn credu y dylem gymryd ymlaen mwy o ymchwiliadau sydd angen eu cyflawni'n gyflymach, yn ogystal ag ymchwilio i'r materion mae rhanddeiliaid a chymunedau yn cytuno sy'n ychwanegu'r mwyaf o werth,

Ar gyfer adolygiadau, cyflwynodd ein rhaglen drawsnewid sawl dull o weithio a gyflymodd y cyfnod y cymerir i gwblhau adolygiad – fodd bynnag, nid yw hyn yn ddigon eto. Mae dal gennym ôl-groniad o achosion i'w clirio, ac mae ein cynnydd i glirio'r ôl-groniad yn bennaf yn cael ei rwystro gan y galw cynyddol ar y gwasanaeth hwn. Mae'r cynnydd diweddar mewn adolygiadau yn golygu, er gwaethaf y cynnydd cynharach a chynhaliol mewn cynhyrchiant a wnaed o fewn gwaith achos, ein bod yn dal i feddwl bod cwynwyr a swyddogion yn aros yn hirach nag y byddem yn hoffi, i ni ystyried eu hadolygiad. Rydym am adeiladu ar y gwelliannau a wnaethom, tra hefyd yn ymateb i'r pwysau a grëwyd gan y galw cynyddol yn y maes hwn.

Yn y cyd-destun hwn, ni ellir sefyll yn llonydd a pharhau â'n dull presennol o'n gwaith: os na newidiwn y ffordd y gwneir pethau ,ni fyddwn yn cwrdd â'r galw cynyddol nac â'r disgwyliadau am gwblhau yn gyflymach.

Dyna pam y dechreuon ni drawsnewid y ffordd rydym yn gwneud ein gwaith. Gwnaethom edrych yn systematig ar sut y gallwn ni drefnu ein hunain a'n hadnoddau orau i gael y dylanwad mwyaf posib ar ein defnyddiwr gwasanaeth. Cymerom gamau eisoes i wella sut rydym yn cyflawni ein gwaith trwy ailstrwythuro timau a chyflwyno model cenedlaethol newydd o gyflawni i'n galluogi ni i dargedu ein hadnoddau lle mae eu hangen fwyaf. Gwnaeth hyn ein galluogi ni i ymateb i bwysau newydd ac achosion uchel eu proffil, a chefnogi cysondeb gwell yn ein dull. Hefyd, i sicrhau ein bod yn dangos profiad llawn y defnyddiwr gwasanaeth, newidiodd ein diffiniad o gau ymchwiliad o gwblhau'r adroddiad terfynol, i drosglwyddo'r adroddiad terfynol a'r tystiolaeth gefnogol i'r awdurdod priodol (AA). Mae'r newid yn y diffiniad hwn wedi ychwanegu her bellach i'n cyfraddau amseroldeb ymchwiliadau. Trwy gyfuniad o drawsnewid a ffocws mwy manwl ar oruchwyliaeth ymchwiliad, rydym, yn gyffredinol, wedi gwella amseroldeb ein gwaith, ac yn ystod y deuddeg mis diwethaf rydym wedi:

- cynyddu nifer yr ymchwiliadau a gwblhawyd o fewn 6 a 12 mis. Ar ddiwedd 2025/26, cwblhawyd 73% o'r rhain o fewn 12 mis a 32% o fewn 6 mis
- cynnal mwy o adolygiadau nag ydym wedi derbyn bob mis ers Ionawr 2025 a lleihau'r amser y mae'r rhain yn cymryd i ni o 155 diwrnod gwaith ym mis Ebrill 2025 i 62 diwrnod gwaith ar ddiwedd Mawrth 2026

Trwy barhau â'n rhaglen drawsnewid, byddwn yn canolbwyntio ar wella cyflawni gweithredol a'r gwasanaeth a gynhelir i'r cyhoedd, yr heddlu a'n rhanddeiliaid. Byddwn yn gwneud y defnyddiwr gwasanaeth yn ganolog i'n prosesau, ac yn ystyried cymryd risgiau gwybodus i ystyried dulliau mwy arloesol a fydd yn cwrdd ag anghenion y defnyddiwr gwasanaeth. Byddwn yn bod yn gymesur yn yr hyn a wnawn, trwy ddileu biwrocratiaeth ddiangen a llunio ein prosesau i ganolbwyntio ar yr hyn sydd ei angen i wneud penderfyniad.

Bydd bod yn fwy cymesur yn ein gwaith yn dod â dwy fantais. Yn gyntaf, byddwn yn cynyddu ein cynhyrchiant fel y gallwn wneud mwy o ymchwiliadau a adolygiadau o ansawdd uchel, amserol, ac yn ail, byddwn yn gwneud gwelliannau i'r defnyddiwr gwasanaeth ar draws y system cwynion am yr heddlu.

I gyflawni ein nod strategol, byddwn yn:

- adeiladu ein galluoedd a datblygu ein mewnwelediad i nodi materion o hyder y cyhoedd yn y heddlu ac ystyried pa waith y gallwn wneud i ychwanegu'r gwerth mwyaf
- gwella ein perfformiad gweithredol i gyflwyno mwy o ymchwiliadau annibynnol ac ystyried achosion adolygu, fel y gallwn gwblhau ein gwaith yn gyflymach ac i ansawdd uwch
- ymgysylltu â defnyddwyr gwasanaeth i ddeall eu hanghenion a dylunio ein prosesau o'u cwmpas i yrru gwelliannau
- datblygu fframwaith penderfynu newydd i wella cysondeb/cymesurdeb ein penderfyniadau

Ein nodau strategol

Systemau a phrosesau sy'n gweithio i ni a'n defnyddwyr gwasanaeth

Pam rydym yn newid

Dros y 12 mis diwethaf, rydym wedi gweithredu ein strategaeth defnyddwyr gwasanaeth, gan ein galluogi i gael mewnwelediad i anghenion pawb sy'n gysylltiedig â'n ymchwiliadau a'n adolygiadau. Yn ogystal â gwella amseroldeb ein gwaith, rydym yn gwybod bod ein defnyddwyr gwasanaeth hefyd eisiau gweld ein bod yn gwella ansawdd ein gwaith. Dywedon nhw wrthym y gallwn wella'r wybodaeth rydym yn rhoi iddynt am gynnydd ein ymchwiliadau a bod yn gliriach yn ein esboniadau am yr hyn a wnaethom a'r rhesymau dros ein penderfyniadau.

Rydym wedi ymrwymo i fynd i'r afael ag amseroldeb ac ansawdd ein gwaith. Yn rhy aml yn y gorffennol, ni wnaeth ein systemau gefnogi ein staff i ddarparu gwasanaeth o ansawdd uchel. Cymrwyd camau i fynd i'r afael â'r problemau maent yn eu hwynebu, er enghraifft, trwy wella ein system olrhain achosion a'r ffordd rydym yn storio ein data. Wrth wynebu galw cynyddol, mae angen i ni ddefnyddio technoleg newydd, fel deallusrwydd artiffisial, i alluogi ein timau i weithio'n fwy doeth a gwella eu cynhyrchiant. Rydym eisoes wedi nodi cyfleoedd i awtomeiddio tasgau neu gymhwyso deallusrwydd artiffisial yn ein gwaith, gan alluogi ein staff i ganolbwyntio mwy ar weithgareddau sy'n ychwanegu gwerth. Byddwn yn ystyried cyfleoedd i fynd y tu hwnt i'r cyfleoedd rydym eisoes wedi'u nodi trwy ein rhaglen drawsnewid.

Mae ein gwaith gyda defnyddwyr gwasanaeth yn cynnig y posibilrwydd o ddarparu mwy o wybodaeth am ble a sut y gallwn fynd i'r afael â'u hanghenion. Mae ein strategaeth defnyddwyr gwasanaeth yn ein helpu i sefydlu mwy o ffocws ar ddefnyddwyr gwasanaeth yn ein gwaith. Rydym eisoes wedi dechrau cyd-gynhyrchu a chyd-dynnu tipyn o'n gwaith gyda defnyddwyr gwasanaeth, er enghraifft, fel rhan o'n gwaith diweddar i ddiweddaru ein polisi ar dystion heddlu. Rydym wedi ymrwymo i wrando ar leisiau defnyddwyr gwasanaeth ar draws ystod ehangach o waith IOPC i sicrhau ein bod yn cwrdd â'u hanghenion yn fwy effeithiol.

Wrth graidd ein dulliau, mae ein nod i wneud defnydd gwell o'r data rydym yn casglu. Rydym yn sefydliad cyfoethog mewn data ac mae gennym gyfoeth o wybodaeth o'n hymchwiliadau a'n hadolygiadau, yr adborth a dderbyniwn gan y cyhoedd a'n defnyddwyr gwasanaeth, a'r gwaith ymgysylltu a wnawn gyda rhanddeiliaid o ddydd i ddydd. Mae gwella ansawdd ein gwaith yn golygu bod angen i ni wneud defnydd gwell o'r wybodaeth hyn, gan ei droi mewn i fewnwelediadau, i'n galluogi i nodi beth mae ein defnyddwyr gwasanaeth eisiau, sut mae eu barn yn newid a beth sydd angen i ni ei wneud mewn ymateb. Bydd ein gwaith dros y 12 mis nesaf i wella ein galluoedd mewnwelediad yn ein galluogi i fod yn fwy seiliedig ar dystiolaeth wrth ddewis pa achosion i ymchwilio a sut ydym yn dyrannu ein hadnoddau mewn ymateb.

I gyflawni ein nod strategol, byddwn yn:

- creu prosesau cymesur a digidol a all gefnogi ein gwaith i fod yn fwy effeithlon ac effeithiol
- bod yn arloesol a hyderus yn ein gwaith fel y gallwn gwrdd â hanghenion defnyddwyr gwasanaeth yn fwy effeithiol
- defnyddio ein data yn fwy deallus i ddarparu mewnwelediad ar ble a sut y gall system gwynion yr heddlu ddarparu canlyniadau mwy effeithiol
- sicrhau bod ein dull yn seiliedig ar dystiolaeth ac yn fwy cyson.
- cydweithio yn fwy diofyn â thimau o fewn IOPC a'n rhanddeiliaid allanol

Ein nodau strategol

Pobl sy’n ymgysylltiedig, wedi’u galluogi a’u grymuso

Pam rydym yn newid

Rydym am fod yn IOPC sy’n le gwych i weithio, wedi’i gefnogi gan dechnoleg sy’n galluogi staff i berfformio i’r gorau o’u gallu. Rydym am wella ac ehangu profiad y gweithwyr i sicrhau bod gennym lefelau uchel o ymrwymiad a pherfformiad ymhlith ein pobl. Mae hyn yn bwysig i gefnogi’r cyflawni newid rydym yn ei wneud trwy drawsnewid a sicrhau eu bod yn cael eu hymgorffori’n effeithiol.

Rydym yn gwybod bod gennym staff sy’n cael eu gyrru gan werthoedd, sydd wedi ymrwymo ac sydd â’r awydd i ddarparu gwasanaeth gwych. Gallwn ond lwyddo i gyflawni newid os yw ein pobl yn cefnogi a chyflawni’r newidiadau. Mae ein staff eisoes wedi croesawu newid ac wedi helpu i nodi prosesau newydd a ffyrdd o weithio. Mae staff ledled ein sefydliad wedi bod yn hanfodol wrth gyflawni’r newidiadau rydym eisoes wedi’u gweld yn ein ymchwiliadau a’n gwaith adolygu. Fodd bynnag, mae angen i ni barhau i ymateb i’r pwysau o’r galw cynyddol a galluogi ein staff i weithio’n glyfrach, yn hytrach na’n galetach, i ymateb i’r pwysau hwnnw.

I wneud hyn, mae angen prosesau a systemau gwell i gefnogi ein pobl. Bydd y gwaith hwn yn cael ei ddatblygu trwy ein hamcanion eraill. Hefyd, mae angen i ni sicrhau bod ein diwylliant a’n harweinyddiaeth yn galluogi ein pobl i berfformio ar eu gorau. Mae gennym eisoes ymrwymiad gwych gan y staff ac rydym yn rhannu gwerthoedd, credoau ac ymddygiadau. Mae’r diwylliant hwn yn helpu i gefnogi ein staff i ddarparu gwasanaeth gwych. Bydd hyn yn ein galluogi i gyflawni ein gwaith yn gyflymach a chefnogi cyflawni’r newidiadau sydd eu hangen.

Mae angen i ni hefyd fod yn weithlu sy’n cael ei yrru gan werthoedd, wedi’i rymuso ac yn gynhwysol, sy’n adlewyrchu’r cymunedau rydym yn eu gwasanaethu ledled Lloegr a Chymru, yn enwedig mewn rolau uwch. Bydd hyn yn ein galluogi i groesawu cyfoeth gwahanol hunaniaethau, cefndiroedd, a phrofiadau byw ein staff i gyd, fel y gallwn wella persbectifau amrywiol yn ein sefydliad.

Yn olaf, bydd ein rheolwyr a’n harweinwyr uwch yn cael y sgiliau a’r wybodaeth i ddarparu arweinyddiaeth effeithiol a chefnogi cydweithwyr i dyfu yn ystod y cyfnod hwn o drawsnewid.

I gyflawni ein nod strategol, byddwn yn:

- bod yn gliriach am yr hyn rydym ni a’r cyhoedd yn disgwyl gan ein staff a chymryd camau i gyflawni’r safonau uchel hynny
- cynyddu amrywiaeth ein gweithlu i sicrhau ein bod yn cynrychioli’r cymunedau rydym yn eu gwasanaethu a chreu amgylchedd cynhwysol
- sicrhau bod gennym arweinwyr a rheolwyr gwych sy’n ysbrydoli ac ysgogi staff i gyflawni ar gyfer ein defnyddwyr gwasanaeth
- datblygu ein staff fel eu bod yn meddu ar y sgiliau a’r gwybodaeth i gyflawni ar gyfer ein defnyddwyr gwasanaeth
- dal ein hunain a’n gilydd yn atebol am y gwaith rydym yn ei wneud a’r gwasanaethau rydym yn eu darparu i’n defnyddwyr

Ein nodau strategol

Mae ein gwaith yn ychwanegu gwerth ac mae ganddo effaith gadarnhaol

Pam rydym yn newid

Gall system gwynion effeithiol wella ymddiriedaeth a hyder mewn plismona. Fel y corff gwarchod cwynion am yr heddlu sy'n goruchwylio'r system cwynion am heddlu yn Lloegr a Chymru, mae angen i ni sicrhau bod y system ar gael fel y gall pawb ei defnyddio pan fydd ganddynt bryderon. Hefyd, pan fydd y cyhoedd yn ei ddefnyddio, rhaid i'r system honno ddarparu canlyniadau teg ac amserol i bawb. Rydym am i'r gwasanaeth heddlu weld y system gwynion fel cyfle i ddeall yn well y cymunedau y maent yn gwasanaethu ac i wrando, dysgu a gwella.

Mae IOPC yn casglu ystadegau cwynion gan heddluoedd ac mae'r ystadegau o 2024/25 yn dangos y canlynol:

- Cynyddodd y nifer o gwynion heddlu a gofrestrwyd yn Lloegr a Chymru i 94,940 – cynnydd o 11% ar y cyfanswm a gofrestrwyd yn y flwyddyn flaenorol.
- Cynyddodd niferoedd y cwynion flwyddyn ar flwyddyn ers i'r diffiniad o gwyn ehangu yn 2020, gan godi'n gyson o'r 67,732 achos a adroddwyd yn 2020/21.
- Trwy ein swyddogaeth oruchwylio, gwnaethom nodi ein bod yn ymwybodol bod y cynnydd hwn yn rhannol oherwydd i rai heddluoedd ddefnyddio dull cofrestru a thrin ehangach, gan arwain at nifer uwch o achosion yn cael eu cofrestru'n ffurfiol ac felly'n dod i'r system gwynion.
- Rydym yn ymwybodol bod nifer y cwynion a gofrestrwyd wedi lleihau mewn rhai heddluoedd. Trwy ein gwaith parhaus gyda heddluoedd, rydym yn ceisio deall y newidiadau a'r amrywiadau yn y cyfanswm o gwynion a gofrestrwyd, a'u triniaeth.
- Dim ond 41% o'r cwynion a gofrestrwyd a wnaethpwyd gan fenywod, 14% gan unigolion o leiafrifoedd Du, Asiaidd a ethnig ac dim ond 2% a wnaed gan y rhai 17 oed ac o dan hynny.

O'r ystadegau a gasglwyd, gwyddom fod nifer y cwynion wedi cynyddu, ond gwyddom hefyd bod grwpiau o bobl ddim yn ei ddefnyddio, fel pobl ifanc a menywod.

Rydym hefyd yn gwybod o'n Traciwr Canfyddiadau Cyhoeddus fod hanner y cyhoedd yn dweud eu bod yn teimlo'n gadarnhaol tuag at yr heddlu (49%) ac mae'r teimlad hwn wedi aros yn sefydlog dros y tair blynedd diwethaf. Mae rhai pobl yn cofio gweld straeon newydd am blismona protestiadau, ymosodiadau a gwrthwynebiadau cyhoeddus yn ddiweddar. Fodd bynnag, mae straeon am gam-drin pŵer gan yr heddlu at ddibenion rhywiol yn gysylltiedig â'r newid mwyaf negyddol yn y teimlad cyhoeddus. O'r rheini a ddilynodd y straeon hyn, roedd 72% yn adrodd eu bod yn teimlo'n llawer mwy neu ychydig yn fwy negyddol tuag at yr heddlu o ganlyniad.

Mae'r cyhoedd yn parhau i fod yn fwy tebygol o beidio â chael hyder yn yr heddlu i ddelio'n deg â chwynion yn erbyn swyddogion a staff (48% heb hyder vs 42% â hyder). Mae'r mwyafrif o'r cyhoedd yn dweud y byddent yn cwyno pe baent yn anfodlon ag ymddygiad swyddog

tuag atynt (62% yn debygol iawn neu'n eithaf tebygol).

Rydym yn gwybod bod y rhai sydd â llai o hyder yn yr heddlu yn llai tebygol o wneud cwynion, a gallwn weld nad yw hyder pobl ifanc a merched wedi cynyddu ers iddo ddirywio yn 2021/22.

Rydym yn canolbwyntio ein goruchwyliaeth ar y system gwynion i gefnogi'r heddluoedd i wella'r ffordd maent yn delio â chwynion a sicrhau bod cwynwyr yn derbyn gwasanaeth cyson ar draws pob llu. Bydd hyn yn golygu y bydd mwy o gwynwyr yn fodlon â'r gwasanaeth maent wedi'i dderbyn, gan fod y lluoedd yn 'cael pethau'n iawn ar y tro cyntaf'. Mae ein tîm goruchwylio eisoes wedi darparu pecyn cymorth i'r heddluoedd, cyfarwyddyd ymarferol a chyngor i helpu gyda chydweithrediad a hyrwyddo delio'n dda â chwynion gan bob llu heddlu.

Mae IOPC hefyd mewn sefyllfa unigryw i fod yn lais arweiniol wrth wella'r system gwyno, gan hyrwyddo safonau uchel o ran plismona a gyrru arferion gorau. Gall y wybodaeth rydym yn casglu trwy ein ymchwiliadau a'n adolygiadau ddangos nid yn unig ymddygiad unigol, ond hefyd materion systemig lle gellir gwneud gwelliannau i bolisi, hyfforddiant, ymarfer, arweinyddiaeth a diwylliant. Mae ein sylfaen tystiolaeth yn ein galluogi i nodi cyfleoedd dysgu i wella'r heddlu, yn lleol ac yn genedlaethol. Ein rôl ni yw arwain y drafodaeth am ble a sut y gellir gwneud y newidiadau hynny i helpu i wella ansawdd plismona – a dangos effeithiolrwydd y system cwynion heddlu wrth yrru gwelliannau.

Fodd bynnag, ni allwn wella arferion plismona a hyder y cyhoedd ar ein pennau ein hunain – bydd angen gweithredu ar draws y system i wneud gwelliannau. Byddwn yn gweithio'n agos gyda phartneriaid plismona i barhau â'r ymgyrch am newid a gyda'r Llywodraeth ar ddiwygiadau i'r system atebolrwydd heddlu yn dilyn cyhoeddiad diweddar eu Papur Gwyn. Rydym am sicrhau bod y cydbwysedd yn iawn rhwng craffu ac atebolrwydd a sicrhau bod gan yr heddlu hyder i ddefnyddio eu pŵer i gadw'r cyhoedd yn ddiogel.

I gyflawni'r nod hwn, byddwn yn:

- hyrwyddo cysonder o ran trin cwynion gyda lluoedd heddlu fel eu bod yn 'cael pethau'n iawn, y tro cyntaf' i wella profiad y cyhoedd o'r system gwyno
- bod yn eiriolwr grymus ac annibynnol ar gyfer gwelliannau i'r system cwynion heddlu a phlismona ehangach
- codi hyder y rhai sydd â'r lleiaf o hyder yn y system cwyno am yr heddlu

Swyddfa Annibynnol Ymddygiad yr Heddlu
Independent Office for Police Conduct

Gwybodaeth bellach

I ddarganfod mwy am ein gwaith neu i ofyn am y cynllun hwn mewn fformat amgen, gallwch gysylltu â ni mewn nifer o ffyrdd:

www.policeconduct.gov.uk/cy

Dilynwch ni ar Twitter: **@policeconduct**

E-bostiwch ni ar: **enquiries@policeconduct.gov.uk**

Ffoniwch ni ar: **0300 020 0096**

Cyfnewid testun: **18001 0207 166 3000**

Ysgrifennwch atom ar:
IOPC
10 South Colonnade
Canary Wharf
London
E14 4PU

Rydym yn croesawu galwadau ffôn yn y Gymraeg.

This document is also available in English.

Gorffennaf 2026

© Swyddfa Annibynnol Ymddygiad yr Heddlu (2026)

OGL Trwyddedir y cyhoeddiad hwn dan delerau Trwydded Llywodraeth Agored v3.0 oni bai lle nodir yn wahanol.

Nid yw hyn yn cynnwys deunydd sy'n perthyn i drydydd partïon.
Rhaid cael caniatâd i ddefnyddio deunydd o'r fath gan ddeiliaid yr hawlfraint dan sylw.